

U g e s k r i f t

for

Norske Landmænd,

udgivet af J. Schrøder.

N° 36.

Løverdagen den 4de September 1858.

2den Marg.

Indhold.

Uddrag af Indberetning om Søndre Bergenhus Amts Landbrugsstole for Aaret 1857. — Forhandlinger ved Aftershus Amts Landhusboldningsseksstabs Møde den 21de August. — Inden- og udenlandske Efterretninger.

Uddrag af Indberetning om Søndre Bergenhus Amts Landbrugsstole for Aaret 1857.

(Slutning fra No. 35.)

Med Hensyn paa Avingen i Forhold til Areal, saa hstedes i Middeltal for 1 Td. Land omtrent

	1856.	1857.
af Havre	13 ¹ / ₂ Td.	11 ¹¹ / ₁₂ Td.
= Vinterrug	2 ¹ / ₂ —	3 ¹ / ₁₀ —
= Sommerrug	8 ¹ / ₂ —	7 ³ / ₅ —
= Byg (Grædet)	9 ² / ₅ —	8 ¹ / ₂ —
= Himalayabyg	9 ¹ / ₂ —	4 —
= Hvede	= —	5 ⁷ / ₈ —
= Poteter	40 —	38 —
= Turnips	= —	75 —
= Raakrabi	= —	71 ¹ / ₂ —
= andre Rodfrugter = —	= —	45 —

Herved vil jeg gjøre opmærksom paa, at Vinterrugen, som i min Indberetning for 1856 anført, ei kan tilbørligt fredes, og især, at nogle tørre bratte Sandjordsbakter bleve ryddede i 1856 og tilsaaede meget tyndt med Poteter, og bleve om Høsten tilsaaede med Vinterrug, for at hindre Udfjæring i Regnveir og ved Sneafsmeltningen om Baaren. Men de bleve ikke ploiede til Vinterrugen, baade fordi Jorden var nedt for seig, og tillige af andre Grunde. Heller ikke Høsten 1857 vilde jeg ploie dem, da jeg frygtede for, at i Vinterens Løb kunde Regnvand da lettelig gjøre Udfjæring. Hensigten med disse Bakker er ingenlunde især at benytte dem til Agerland, da de dertil ere for bratte, men snarest muligt at faa dem til godt England. Rugen stod først meget godt om Baaren 1857, men blev siden meget tynd paa den største Del, dels fordi Jorden var for fast, og dels fordi Insekter tærede paa Roden, saa at meget døde ganske ud. Men største Delen af Skolens Agre ere langtfra komne i den Stand, som gode Agre bør være i,

hvorfor jeg har fundet, at det vilde snarere være at vilbøde end at veilede, naar simpelthen Udsæd, Areal og Avling anførtes i Indberetningen, og derfor har jeg tidligere ei anført dem. At levere en saa omstændelig Afhandling over Fremgangsmaaden, at en vel begrundet Dom over den kunde fældes og nyttig Veiledning erholdes, vilde lede til for store Vidløftigheder, Naar en Ager bliver vel smuldret, vel gjennemgjødslet, saa at den danner god Agerjord, da behøves den her endnu til at tilsaaes til England, saa at de gode Agre udgaa for største Delen til England, men usælt Nyland kommer istedet til Ager, hvorom mere nedenfor.

Poteterne angrebes stærkt af Sygdom; mange raadnede i Jorden mange senere i Kjelderne. Poteterne vare satte i Muldjord og i Sandjord, med og uden Gjødsel, dels med lidet og dels med meget Gjødsel, men Sygdommen viste sig i alle Tilfælde. De, som havde faaet Gjødsel, stode sig bedst i Ageren, men raadnede stærkest i Kjelderne. Det har ikke lyktes at faa en fuldstændig Kundskab om Potetesygdommen; men derimod ere der saa besynderlige Tilfælde ved den, at man maa antage, at der ere Kræfter i Virksomhed ved Plantevæxten, om hvilke vi neppe have nogen Kundskab, eller som vi lidet kunne bedømme. Ved Poteterne og andre Rodfrugter har man erfaret, at Grændsen mellem, hvor Sygdom viste sig, og hvor den ikke viste sig, i nogle Tilfælde var en lige Linie straaes over Ageren. Paa Storden, fortælles der, skal der i Kornagrene have vist sig lignende Tilfælde paa nogle Steder i Sommeren 1857. Man skal desuden have Beretninger fra Fortiden om, at Kornarterne i Nærreffer have lidt i høi Grad af særegne Sygdomme. Hveden, som forsøgtes for første Gang her, syntes paa Ageren at love et bedre Udbytte.

Af Dpgaven over Melkeudbyttet vil det sees, at naar dette sammenlignes med de foregaaende Aars Melkeudbytte og disse Aars Foderavling, og naar der tages Hensyn til, at her i de senere Aar holdes Faar, saa har Melkeudbyttet været omtrent forholdsmaessigt. Men jeg vil her benytte den Anledning jeg har til at ytre mig om Kvæghold og Melkeudbytte, til at fremkomme med min Mening om adskillige Forhold, som formentlig nu ere af Interesse for Mange: Jordbruget holder Hornvæget for at nyde ved det en større Fordel end paa andre Maader; denne For-

del kan dels bestaa i at faa Fødemidler, som han ei kan undvære eller ei faa billigere anderledes, dels i ved Salg af Kvægprodukter at erholde en forholdsvis større Indtægt af Jordbruget, dels i ved rigelig Anvendelse af Gjødsel at forøge sin Gaards Værdi og dens Udbytte bedre end paa andre Maader; dels i at forskaffe sig Gjødselen billigere end paa andre Maader. Men han overlader i Regelen gjerne til hvemsomhelst den forsængelige Tæne at kunne rose sig af, at erholde et stort Melkeudbytte eller af at holde større Kreaturer end Andre, — naar dette sker med Tab. Der findes neppe nogen Gaardmand, ja neppe nogen Husmand i hele vort Amt, uden at han jo ved, at Hornkvægets Væxt, dets Trivselighed og Udbytte afhænger af det Foder og den Behandling det nyder; men der findes Mange, som have ved udbredt Erfaring tilegnet sig paalidelig Kundskab om lokale Eiendommeligheder, som indvirke meget paa Hornkvæget. Derimod mangler Mange de fornødne Midler og den fornødne Kundskab for at forskaffe sig tilstrækkeligt og godt og lønnende Foder. Heri vil man nok blive enig med mig, naar man betænker:

Hornkvæget behøver i Regelen en vis Mængde Næring blot for at vedblive at leve og trives; det behøver mere, naar det tillige skal enten tillage i Hulv eller yde noget Produkt, enten Mælk eller Andet. Som Føde for Hornkvæget tjener mange Ting; nogle af disse ere saa omfangsrige, at Dyret ei kan æde mere deraf end til Livsophold, andre derimod saa rige paa Næring, at Dyret ei kan taale daglig at æde saa meget af dem som det behøver for at faa Bommen passende fuld. Jo rigere Føden er, desto rigeligere Produkter kan Dyret yde; og intet er simplere end at forstaa, at man ved at give stærkt nærende Føde, kan faa megen og mere Mælk end ved at give lidet nærende Føde. Men desværre bærer Englandet her i Amtet for største Del, paa de fleste Gaarde et lidet nærende Græs, og ligeledes er Græsset i Udmærkerne for største Del lidet nærende (der findes vel i Udmærkerne udmærket kraftige og rigt nærende Foderværter og til dels i stor Mængde mod de øvrige Foderværter, men almindeligst ere de udmærkede Foderværter i Mængde en lidet Del af Planteværterne, og de mindre gode og de usle Foderværter udgjøre den største Del, saa at f. Ex. i en Udmærk kan 10 Stykker Kvæg finde nok af det fortrinligste Foder, 20 Stykker, naar de kun holde sig til de gode og endnu bedre Foderværter, men 60 a 100 Stykker, naar de tære ogsaa det usleste Foder, ved hvilket de kun formaa at leve) — saa at man har Valget mellem enten at holde saa faa Kreaturer (og dette vilde ofte blive meget faa), at de kunne rigelig mættes ved at udsøge det bedste, eller at holde saa mange, at de tvinges til at tære ogsaa det mindre gode, ja endog det usle Græs m. m. Hertil kommer, at oftest have flere Ret til samme Beite i Udmærkerne og ligeledes, til sine Tider, indengjerdes, og at de ei formaa at enes om en passende Brug; men at derimod den Tæne, for ei nødvendigheden at lide til Andres Bedste, søger heller

at nytte sin Ret til det Jæreste, hvorved han forledes til at sætte formeget paa, og mere end han ellers vilde. Disse Forhold ere meget mislige og virke meget hemmende paa Jordbruget. Det er umuligt at give saadanne bestemte Regler for Kvægholdet her i Amtet, at de kunne passe for alle og hvert enkelt Tilfælde; men jeg vil dog fremkomme med nogle Meninger, som jeg haaber ville kunne blive velledende for Mange. Efter flereaarige og omhyggelige Forsøg og efter mange Jagttagelser kan man antage, at naar gode Melkekøer faa alene godt Hø og deraf spise sig stadig mætte under en regelmæssig Fodring og omhyggelig Behandling, ville de levere omtrent 9 Potter eller $4\frac{1}{2}$ Kande Mælk for hver Bog Hø (med Fradrag af, hvad der medgaar til Kalvens Ernæring hos de drægtige Køer), og at de ved at fodres Aar efter Aar daglig med Hø og Halm, lige meget af hver Sort, ville ligeledes give omtrent $4\frac{1}{2}$ Kande eller 9 Potter Mælk eller mindre for hver Bog Hø og hver Bog Halm tilsammen. Kortvarige Forsøg kunne give meget afvigende Resultater, fordi mange Indvirkninger ei kunne nøie bedømmes. Heraf vil sees, at Halmen fodret sammen med godt Hø ei forøger Melkeudbyttet (ved Fodring som oven antydet), men bevirker derimod, at større Besætning kan holdes; thi naar Kvæget fodres inde i 240 Dage og hvert Stykke æder 1 Bpd. daglig, vil 1200 Boger Hø strække til for 15 Stykker; men 1200 Boger Hø sammen med 400 Boger Halm ville strække til for 15 + 5 = 20 Stykker, og 1200 Boger Hø sammen med 800 Boger Halm ville strække til for 15 + 10 = 25 Stykker. Ved altsaa at anvende Halmen til Foder, kan man holde flere Stykker, men ei i Regelen faa større Udbytte af dem; men derimod vil man paa Beitet, saalænge det er fuldkommen tilstrækkeligt, kunne have i Beitningstiden større Udbytte af 25 eller 20 Stykker end af 15 Stykker. Saaledes kan der ofte være Grund til at fodre mindre godt om Vinteren; thi passende Fodring er, hvad Kreaturet vil fortære af godt Hø; men naar det efter Bægt eller Rumfang, som her er Regelen, faar kun en Del godt Hø og Resten er et svagere Foder, som Halm er, saa er Fodringen svagere end passende Fodring. Det kunde nu synes, som om der kunde være meget stor Fordel ved at holde mange Kreaturer for at fodre megen Halm op; men der ere mange Forhold, som bevirke, at det dels ikke og dels lidet lønner sig, at give Kjødene Halm, især meget Halm, i Melkningstiden og især i den bedste Tid, saa at Halmen ei med Fordel kan anvendes i saa rigt Maal som foranstaaende Angivelser kunde lade formode. Ganste anderledes er det, naar Halm gives til Rodfrugter, Meldrikke eller andet Kraftfoder, da kan der være Grund til at fodre meget med Halm. Men Enhver faar ordne sig efter Omstændighederne, og som Regel kan det vistnok antages, at man om Vinteren bør føde alle sine Kreaturer saa forsvarligt, at intet af dem udmagres; men dem, som mælte, bør man føde meget godt, og dem, som snari skulle tænde, bør man føde godt. Om Sommeren bør man ikke

bruge Veiterne til Melkekjørene, uden de afgive mindst nogenlunde rigeligt Veite, og til de øvrige Kreaturer, uden disse kunne holde sig i Veiterne ved godt Hulb. Og skulde Veiterne ved Andre oversylbes med Hornkvæg, saa bør man, om Veiterne alligevel ere gode for andre Husdyr, helst kun nytte dem til disse. Der gives dog adskillige Undtagelser, som særegne Forhold fremvirke, og som det vilde blive for vidløftigt her at anføre; men jeg vil dog kun nævne et Par Tilfælde. Det har ofte vist sig, at en temmelig knap Fodring i nogen Tid, førend der drives til et meget godt og rigt Veite, har været fordelagtigere for Melkekvæg end en bedre Fodring. Ligesaa har det ofte vist sig, at Oxer, især Graoxer, som i ringe Hulb, endog magre, ere komne til rige og gode Veiter, ere blevene meget federe og i langt bedre Hulb end andre, som i godt Hulb kom samtidigt til samme Veite; de forsøgte holde sig i Veitet roligere og øde slittigere end de sidste. Kvæget plages ofte af Længsel og lider ofte meget ved den; men naar det kommer i andre Forhold, som give et bedre legemligt Velbefindende, pleier Længselen ikke skade stort, derimod i modsat Fald ofte meget betydeligt. Naar det er vant med at beite om Sommeren, trives det ofte ikke i lang Tid inde, og om Sommeren lider det ofte i Hus og paa Boen af Hede samt Fluor og andre Insekter saa meget, at den bedste Føde ei udrester stort. Skal Kvæget staa inde om Sommeren, da maa Fæhuset ikke blive for varmt, og det maa holdes temmelig frit for Fluor og lignende Insekter; men Mange have ikke noget tjenligt Hus til at holde det i, naar Sommeren er varmest. Der stiller sig mange Banfeligheder ivoien for Jordbrugeren, naar han vil gjøre Forandring i de tilsvante Forhold, hvilke ofte ere et Resultat af mange Omstændigheder. Men om han end kan indse Manglerne ved sit Kreaturhold, og at ovennævnte Regel er god som Regel, saa har han dog ofte ondt for at kunne følge Regelen. Saaledes er ofte det Hø, han har, for største Del saa lidet nærende, at om Kreaturet spiser deraf saa meget, som det formaar, saa giver det dog lidet Melk eller tiltager lidet i Hulb; det kunde behøve at understøttes ved kraftigere Foder; men istedet derfor har han næsten kun Halm at give dertil. Af Korn og Poteter høster han ofte kun nok til andet Behov; ofte har han ikke Formue nok for at kjøbe sig Kraftfoder til Kreaturerne, og ofte er dette for kostbart; og andre tjenlige Midler kjender han neppe og har dem ikke. Om Veiterne end ofte ikke for hele Sommeren ere gode, saa ere de dog ofte saa gode, at Kreaturet i dem nyttes ligesaa godt og bedre end ved Vinterfodringen. Saadanne ere Forholdene i Almindelighed, nogle Steder bedre, andre Steder maasse endnu ringere. Hvad skal man da gjøre under saadanne Forhold? Der ere store og mange Misligheder og Mangler; thi man mangler just Hovedsagen: godt og rigt nærende Foder. Bedre Fodring, end Foderet tilsteder, kan jo ikke tilveiebringes. Men hvad der bør gjøres og kan gjøres, er først at nærme sig til de anførte Reg-

ler saavidt som Foderets Tilstand og Forholdene tillade, og dernæst at bestræbe sig for at faa bedre og mere Foder. Thi dersom dette sidste ikke gjøres, saa er det rimeligt, at det bliver herefter være og ikke bedre med Kvægholdet; thi Kvægets Antal tiltager, og Gaardene deles, og begge Dele ville under vore nærværende, i Korthed foran tildeles antydede, Forhold bidrage til slettere Fodring. Vil man erholde bedre og mere Foder, da bliver man almindeligvis nødt til at igjenlægge godt Agerland til Eng, og helst ved at tilfaa det med Græsfrø af passende Arter og at bryde uryddet Jord til Ager og dyrke den. Uagtet Jorden her i Amtet maa ansees at være mager og i Regelen at tiltrænge megen Gjødsel, fra den brydes til Ager og til den bliver kraftig Ager, og uagtet den Ager, som tilfaaes med Græsfrø for at blive Eng, baade bør være god og kraftig, saa antager jeg dog — især efter her indvundne Erfaringer, hvor det har vist sig, at ved et godt Stel vil der erholdes saa megen Gjødsel, at der kan afsees til Nyland ikke ganske lidet, og at saadant Overflud vil tiltage efterhvert som Fodermængden tiltager — at dette godt kan ske, især saafremt man er omhyggelig for Gjødselen og vogter sig for, at der ikke unødvendigt spildes af den. Men man bør i Almindelighed ikke saaledes tillægge til Eng mere, end at man baade kan afse rigeligt Gjødsel dertil og tillige til at gjødsle vel et ligestort Stykke Nyland. Her paa Landbrugsstolegaarden, hvor det til Græsland udlagte Agerland ei har været i saa god Stand, som ovenfor tiltraadet, er dog Hø- og Haamængden i 7 Mar fra 1849, ved saadan Fremgangsmaade, bleven $2\frac{1}{2}$ Gang saa stor, som den var i 1849. Med Hensyn til, hvormeget Agerland man bør have i Forhold til Englandet, vil jeg kun give den Regel, at man i Almindelighed her hos os ei bør have mere Agerland, end at man kan holde det i meget god Kraft, og at man tillige kan helst aarlig anvende noget, helst meget af det til Græsland, og tillige opdyrke til Agerland af den uopdyrkede Jord. (Men om der med Hensyn paa Arealen bør være næsten kun Agerland eller kun England eller lidet Agerland eller lidet England, er afhængigt af saa mange Forhold og Omstændigheder, at det ei lader sig bringe under nogen enkelt, let forstaaelig og anvendelig Regel. Derimod kan det antages for vore Forhold, at godt England, som bærer meget og godt Foder, vil ved en god Kvægrøgt lønne sig meget godt, men tillige, at Englandet ei bør henligge mange Aar uden at ombrydes til Ager, for efter nogle eller flere Aars Forløb atter at tilfaaes til Eng; thi efter hidtil indvundne Erfaringer for Forhold som vore, haves sandsynligvis i Længden mere Nytte af Gjødselen, naar den bringes ned i Jorden, end naar den anvendes ovenpaa den; og kan yppig Græsvoart i Regelen ei vedligeholdes længe uden Gjødsling. Men at lægge god Ager til Eng og at ombryde gamle Agerleier, er saa let og simpelt, at Beføstningerne derved ere forholdsvis ubetydelige, saafremt Talen er om bekvemt Ploieland. Ligesaa kan det antages, at i Almindelighed vil det være

tjenligt at benytte Agerjord og Ploieland verelvis til Ager og Eng.) Men gjør man det, da vil man snart faa baade mere Hø og Haa og tillige af en meget god Bestaffenhed, og dette vil igjen bidrage til mere Gjødsel, som vil gjøre det lettere i Fremtiden at indlade sig paa at bryde Nyland og at tillægge gamle Ager til Græs. Jo mager Jorden er, jo langsommere vil det naturligtvis gaa; f. Ex. her paa Landbrugsstolegaarden tiltrænger Nylandet første Aar mere end en stærk Gjødsling for et ligestort Areal, medens Landbrugsforfattere oftest tilraade kun at bryde Nyland, naar dette er saa godt, at det første Aar kan bære en tilfredsstillende Afgrøde af Havre uden at gjødsles; men almindeligt er nok Jorden her i Amtet mere lig Landbrugsstolegaardens end den af Forfatterne tilsigtede. Foruden at Jordens lidet frugtbare Tilstand vil bevirke, at det vil gaa langsomt med at faa godt og rigt Græsland, saa vil dette ogsaa komme til at gaa endnu langsommere, fordi at Jordens Bestaffenhed er saadan, at det koster meget at opdyrke den; thi hertil udfordres oftest kostbar Grovning og kostbar Brydning, hvilket igjen bevirker, at Jordelen bliver forholdsvis mindre, og derfor og Dyrerengen til at fortsætte eller endog begynde. Her til kommer, at man af den tillagte Eng langfra faar den fulde Nytte, fordi Beitning Høst og Baar ei kan forebygges. Men uagtet alt dette, antager jeg dog, at der næsten paa hver Gaard i Amtet findes Steder, hvor det vil lønne sig godt at bruge den angivne Fremgangsmaade; dog maa det ikke glemmes, at Brydningen maa være forsværlig og tilstrækkelig, Brydningen dyb, helst 12 til 14 Tommer, og Gjødslingen god, samt at Tidssomstændighederne (Konjunkturerne) indvirke paa saa verelende Maader, at det er umuligt at bestemme, hvor hurtigt eller langsomt Fremstridene ville ske; medens der ligger tjenligt Rydningsland sandhynligtvis for Aarhundreder. Man faar da lidt efter lidt godt Græsland istedetfor yderst Græsland og vil snart kunne holde større Agerland, især om man anvender en Del deraf til Rodfrugter eller Andet, som nyttes til Foder. Efter ikke lang Tid vil man ofte have saa meget Foder af god Bestaffenhed, at man for Foderets Skyld gjerne kan overholde de ovenangivne Regler og drage en stadig og god Indtægt af sit Kreaturhold. Men man maa ingentunde gjøre sig urimelige Forventninger. Saaftremt Kjørene fodres med godt Hø alene (eller andet ligesaa godt og tjenligt Foder) og faa, hvad de ville spise, og naar de ellers passes regelmæssigt og faa tilstrækkelig Drifke, da kan man vente af gode Kjør for hver 16 Mr. ? Hø omtrent 1 Kande Melk i Middeltal (med Fradrag for Kalvens Ernæring i drægtige Kjør); giver Koen mere, er enten den mere end god eller Høet mere end godt; giver Koen mindre, er enten den mindre end god, eller Høet mindre end godt. Om Fortrinnet eller Mangelen er hos Koen eller Foderet, er ikke ganske let at bedømme; der er nemlig saa stor Forskjel at erfarne Mænd have fundet, at simpleste Hø er omtrent jevngodt med Halm, godt Hø — som det

nylig nævnte — omtrent dobbelt godt mod Halm og udmærket Hø endog betydeligt bedre end godt Hø. Dog af godt Hø opnaar man langtfra det Melkeudbytte, som kan erholdes af Kjørene; men ved at give disse Rodfrugter, Mel, Meldrifke og flere andre Ting, kan der opnaaes meget større Melkeudbytte derved, at disse Ting ere lettere at fordøje, dels ere mere nærende end Hø og derved at de dels virke især til Melkeaffondring. (Erfaringer herom har jeg indsamlet forend jeg befattede mig med Landbrugsstolen). Men hvorvidt det lønner sig at give Kjørene disse Ting, beror paa Priserne for dem og Melkens og Melkeprodukternes Pris og desuden paa mere Andet. Ofte kan det lønne sig at anvende saadant til Foder, men kun i en vis liden Mængde, især ved Siden af Halm eller simpelt Hø, medens det vilde bringe Tab at anvende betydeligt mere. I mange, men i Forhold til alle dog faa, Tilfælde kan det tilraades at fodre Kjørene meget stærkt; for Landmanden i Almindelighed er det hos os vistnok sjældent Tilfælde. Kreaturer, som fodres meget stærkt, som æde sig Vommen fuld, for en stor Del af meget stærkt nærende Foder, hvor enten Melkeudbyttet drives betydeligt ud over det ovenangivne Forhold, eller Huldet tiltager meget stærkt, der ere de meget mere udsatte for Sygdomme end ellers, og det Sygdomme, som ofte dels bringe stort Tab, dels ere meget farlige og dels ødelægge Dyret. (Den ondartede Lungesyge har i den senere Tid i Udlandet i eet Aar bortrevet paa sine Steder over halve Besætningen; der vil mange Fordele til at opveie saadanne Tab). Dog ved lige stærk Fodring er Faren ikke lige stor ved de forskellige Slags Fodemidler. Men i alle Fald ere Forholdene nu i Amtet saadanne, at der lidet kan ventes nogen meget rigelig Fodring, eller at den i Almindelighed kan tilraades, da det Kraftfoder, som man maatte have at raade over, fuldelig behøves til Hjælp ved den Halm og det meget af simpelt Hø, som udgjør Hovedmassen af Kvægfoder. Vistnok ere her for Landmændene med Hensyn paa Kvægholdet mange eiendommelige og mislige Forhold, som dels de ei kunne raade over og som dels den Enkelte ei kan raade over; men en bedre Kvægfodring kunne de visstelig med Fordel i Almindelighed iværksætte og tildeels med stor Fordel; thi man fodrer nok ofte saa slet, at Kreaturet ofte ikke i Bægt faar af Hø og Halm saa meget, som det burde faa af Hø alene, og det fordi der gives lidet Hø og forholdsvis meget Halm; thi da æder Kreaturet lidet, fordi Føden er saa lidet behagelig for det, at det ikke spiser sig mæt men kun dæmper Sulten. Saaдан Fodring lønner sig i Regelen slet og er uforfarlig. Ofte tvinger Fodermangel til en for knap Fodring; men Fodermangelen er man forsaavidt selv Skyld i, som den kommer af, at man har sat formeget paa. Uagtet en slet Fodring befodres af Fællesskabet i Veiterne m. m., saa er den dog, naar den nærmer sig til eller endog bliver til „Lufftforing“ i Regelen baade til stor Skam og stor Skade for Bedkommende. Men om saadanne Yderligheder end ikke skulde være

hyppige, saa sættes nok i Almindelighed for meget paa, især hvor Sommerbeiterne ere mindre og utilstrækkelige. Men netop der burde god Vinterfodring findes og mindre Mengde Kvæg bringes i Beiterne og tillige i fortere Tid blive der. I alle Fald synes det, at en større Nytte af Kvæget maatte paa mange Steder kunne opnaaes; men naar man vil søge dette ved at føre Kvæg fra fjerntliggende Egne og tildels fra Udlandet hertil, da synes dette i Almindelighed utilraadeligt; thi Mangelen stikker væsentligt i, at Fodermidlerne ere dels for smaa og dels af for slet Beskaffenhed; men naar man vil tage Kvæg fra fjerne Egne, da bør man netop kunne behandle det overensstemmende med dets tidligere Behandling og Fodring eller kunne byde det noget bedre — hvortil her neppe er Udsigt. Derimod synes det, at her paa flere Steder i Amtet findes Kjør, som i Forhold til Størrelse og det Foder, som de fortære, og den Behandling, som de ere underkastede, ere særdeles gode; og er dette Tilfælde, hvilket let kan forsøges, da er det baade det Letteste og Sikreste at holde sig til egne Racer. I en Afhandling om Kvægholdet, som af August K. Kollffen udarbejdedes for Landbrugsstolens Elever, for af disse at affrives til Brug ved Undervisningen, findes: „Det er gode Kjør og en rigelig og regelmæssig Fodring med sundt, godt Foder, der, som ovenfor vist, leverer den meste Mælk. Efter de bedste Oplysninger, jeg har været istand til at erholde om vore Kjør her i Amtet, har jeg dannet mig den Mening, at man ved omhyggelig at fodre og pleie, hvad man her i Amtet i Almindelighed kalder gode Kjør, inden en 5 a 10 Aar vil kunne forskaffe sig en saa god Besætning af Kjør, at man skal have vanskeligt for, at faa den bedre fra andre Steder.“ Jeg er af samme Mening og antager tillige, at man skal have endnu mere vanskeligt for, at faa et til vore Forholde mere passende Slags Kvæg.

Er man hen til, hvorledes Englandet er opfyldt med Træer, Buske og Stene, hvorledes det er overgroet med Mose og lider af Bæde, og hvor lidet der er og har været dyrket som Ager, saa tør man antage, at Høet maa være baade lidet i Mængde og lidet nærende; betænker man dertil, hvor lidet der er sørget for Ly for Eng- og Agerværterne, saa kan man føle sig forvisset om, at den sikreste Maade at fremme Jordbruget og Kvægholdet paa, den er ved at gaa frem som foran angivet, nemlig at tilsaa god Ager til Eng og at dyrke af den uopdyrkede Jord, omhyggelig og vel isædetfor den. Derved staffer man sig Vidlerne til at føde Kvæget godt og erholde rigt Udbytte af det, og til at drive Jordbruget i det Hele fremad til større Afgrøder. I denne Retning har her været virket, baade fordi Forholdene tildels krævede det og tillige fordi det for det Almindelige maatte ansees gavnligt, at Eleverne bleve især fortrolige med en Virkemaade, som i lange, meget lange Aarrækker maa antages at ville blive den nyttigste for Jordbrugeren i Almindelighed her i Amtet. Og ligesom det af det tidligere Anførte vil sees, at Gaardens aarlige

Udbytte er meget tiltaget (især i Forhold til dens Beskaffenhed), saaledes er Tilstanden nu saadan, at her fremdeles kan arbeides i samme Retning, og det saaledes, at Brugsmaaden tillige kan blive intensivere for enkelte Dele. Jo større Avling, der i Forhold til Arealet opnaaes ved Dyrkningen, desto intensivere er Brugsmaaden, men jo mindre Avling, desto extensivere. Om en extensiv eller intensiv Brugsmaade bør bruges, afhænger af mange Forhold. Der gives Steder (særlig i Europa og de øvrige Verdensdele), hvor en intensiv Brugsmaade ville være Daarskab; der gives Steder (s. Ex. ved mange større Steder, hvor let dyrkbar og frugtbar Jord findes), hvor en extensiv Brugsmaade giver stort Tab, og en meget intensiv Brugsmaade lønner sig bedst. For at bedømme, om en intensiv eller extensiv Brugsmaade bør foretrækkes, udfordres ofte meget skarpsindige Beregninger; men som almindelige Regler kan nok antages, at jo større Bærd Jorden har, jo tættere Befolkningen er, jo sikrere og hurtigere Afsetningen er, jo højere Jordens Produkter betales, jo flere og bedre Agerbrugsredskaber der kan anvendes, jo flere og jo billigere og jo duedligere Arbeidere der kan faaes: desto mere vil en intensiv Brugsmaade lønne sig, men i modsat Tilfælde en extensiv. Men mellem en meget intensiv og en meget extensiv Brugsmaade er der mangfoldige Grader, saa at Begrebet extensiv eller intensiv Brugsmaade, er meget relativt. Da hos os Havnegangene mere og mere fyldes og overfyldes, og da Gaardene deles, saa vil rimeligvis en intensivere Brugsmaade end den tidligere stadig udbrede sig. Brugsmaaden her har i det Hele før 1857 været intensiv, hvilket den forøgede Avling viser, men med Hensyn paa de enkelte Stykker, paa en Maade extensiv, efter som Intet er bragt til meget høj Produktion. Den mere intensive Brugsmaade fra Begyndelsen af 1857 og videre herefter vil derfor komme til at bestaa deri, at det ryddede og dyrkede Land søges delvis og lidt efter lidt bragt til forholdsvis høj Frugtbarhed, hvilket, som før antydet, Forholdene nu tillade og tilraade.

Uagtet jeg for at undgaa Bidløstighed og for at spare Tid, har særlig udttrykt mig ufuldstændigt, haaber jeg dog, at jeg har været tydelig nok, for at min Mening kan forstaaes.

Nedre-Landsvig, 3die Februar 1858.

Erhbodigt

W. K. L. Kollffen.

Forhandlinger ved Aftershus Amts Landhusholdningssekselskabs Møde d. 21de August.

(Slutning fra No. 35.)

Skrøder paa Boll maatte imødegaa hvad Hr. Strømsø havde udtalt som et Faktum. Bærum's og Afters Landbosforening havde for et Par

Nar tilbage havt en omgaaende Gartner. Denne Mand blev lønnet med frit Ophold paa de Gaarde, hvor han benyttedes, og med 100 Spd., der udbettedes med 60 Spd. af Landboforeningen og 40 Spd. af det kongelige Selskab for Norges Vel. For hans Afbenyttelse beregnede Landboforeningen sig igjen 1 Drt pr. Dag af Bygdernes Gaardmænd. Hans Hjælp fandt saaledes Rekvirenterne forholdsvis billig. Naar man betænkte hvilken Modstand al ny Bedrift gjerne er udsat for paa Landet, saa forstod man ogsaa, at den omgaaende Gartneres Tid var optagen ikke alene med Arbejder og praktisk Vejledning, men med at bortrydde Jordomme og med at overtale til Anstillelse af Forsøg. Denne sidste Del af hans Arbejde kunde i det Nar han virkede naturligvis ikke tages og føles paa. Han beskar Bygdernes Frugttrær og vejlede i Dyrkningen af Kjøffensager. Det første Arbejde var synligt og var direkte Frugter, fordi han selv maatte udføre det. Naar det andet Arbejde ikke gik efter Dunst, saa var dette ikke Gartnerens Skyld. Hans Tid var ei beregnet paa at spade, bese og beplante hver Enkelt's Have. Han anviste Fremgangsmaaden og paalagde Eieren at lade udføre visse nødvendige Arbejder til han kom tilbage. I Mellemtiden vejlede han Andre. Men ofte fandt han ved sin Tilbagekomst, at hans Anvisninger kun halvt eller slet ikke var befulgte. Den gamle Elendrian havde indfundet sig, og det kunde ikke falde nogen omgaaende Gartner til Last, at f. Ex. Blanding, Lugning og Hopping forsvantes af Husierne. Men at den omgaaende Gartner havde virket og det paa en sselig Maade beviste det Faktum, at Aaret efter indforskrevet 6 faste Gartnere paa de store Gaarde i Bærum. Man havde faaet Dinene op for hvad en Have kunde give af sig og man havde fattet, hvilke Fordele Kristiania Byes Nærhed ogsaa vilde bringe Havedyrkning i større Stil. Det var i agronomiske Spørgsmaal Udforelse altid de store Gaarde, som gik foran, og Taleren fandt det rigtigst, at der i Bygderne virkedes for omgaaende Gartnere, som paa de større Gaarde vilde have lettere for at faa Arbejdsfræfter og Materialier overladt fra Gaardsdriften til Haven end blandt Smaabønder og Husmænd, hvis hele Driftskapital laa i deres personlige Arbejde, som de nødig vil eller kan unddrage den vante Bedrift. Udsendelsen af Skrifter om Havedyrkning satte han for Tiden ikke høit. Han troede neppe mer end 2 pCt. af disse Skrifter vilde blive saaledes læst af Almuen, at Virkningen var Sparbejdelse af Haver. Han anbefalede at anstafte omgaaende Gartnere og først og fremst lade disse virke paa de større Gaarde. Fra dette vilde Sandisen for Havedyrkning igjen spredes i videre Kredse.

Schübeler fandt den foregaaende Talers Mistillid til Sagens Fremme gennem Læsning for stærk. Der læstes altid endel og ikke saa lidt endda, naar Bogen var i Almuens Eie. Han var forresten af den Mening, at Almuen skulde først og fremst forhjælpes paa den ene eller anden Maade. De store Gaarde kunde hjælpe sig

selv, og de havde allerede en Opfordring til at interessere sig for Sagen derved, at Bespisningen af Folkene vilde falde lettere ved Havens Hjælp. Ideen med omgaaende Gartnere eller i det Hele Ansættelse af gartnerkyndige Folk i Bygderne gav han Medhold, og han vilde nu lede Forsamlingens Opmærksomhed hen paa, hvordan Gartnere i Mængde lettest kunde erholdes. I de til Almueskolelærerens Uddannelse oprettede Seminarier maatte der kunne levrnes Disciplene Tid til at nyde Undervisning i Gartneri. Ved Almueskolelærerens Ansættelse skulde det dernæst paalægges dem daglig at anvende Børnene i Lærerens Have, der samtidigt kunde blive en liden Monstervhave for Bygden. Det var hermed ikke ment, at Lærerne skulde oplære Børnene i Gartneri. Dertil var de for unge; men ved at vænne dem til at sykle i Haven kunde Vysten for Havestel vaagne hos dem og hos Enkelte slaa an saa stærkt, at de senere gjorde Gartneri til Levevei.

Ovrettsfoged Salomonsen fandt det tvivlsomt, om de nævnte Seminarier kunde ofre Tid til Uddannelse af Gartnere, da den Disciplene tilmaatte Tid jo allerede var helt optagen med Lærediscipliner. Han vilde heller i de vordende Agerdyrkningsseminarier se Anstalter, hvorfra Landet kunde forhjælpes med Gartnere.

Schrøder imodegik den af Hr. Schübeler fremhævede Mening, at Almuesmanden skulde hjælpes først med Gartnere. Han holdt for at Gartneriet udgik fra de store Gaarde, som derfor ogsaa først trængte Gartnere og maatte om nødvendiges ved lidt Bistand af Kommunekasser eller Landboforeninger dertil forhjælpes. Han vilde yderligere begrunde denne Paastand. Det var bleven fremhævet som en Hovedvanskelighed for Havedyrkningens Udbredelse blandt Almuen, at denne ikke havde Smag for Grønsager som Føde, og derfor havde man bifaldt Ideen om en trykt Anvisning til Grønsagers Behandling for Kjøkkenet. Man maatte erindre, at Almuen paa Landet den største Del af Aaret ikke spiste ved eget Bord, men paa Gaarde, hvorunder de horte. Det var altsaa i de større Gaardes Kjøkken at Massen skulde vænnes til at spise Grønsager. Saavel faste som løse Arbejdere og Tjenere vilde her opnaa Banen og Koffepigerne oplæres i Havesagers Behandling. Under det stadige Arbejde paa Gaarden havde Folkene ogsaa fuld Leilighed til at iagttage Havestellet. Lidt efter lidt vilde Havedyrkning saaledes udbredes med de frashyttede Tjenere, og Husmændene vilde begynde at gjøre Havesenge istand paa deres Plads. Gartneren vilde ogsaa faa Tid til at vejlede de nærmeste Gaardeiere paa de mindre Gaarde, og Havedyrkningen saaledes lidt efter lidt gribe om sig i videre Kredse. I det Gartnere stationeredes for 1 Nar af Gangen paa enkelte større Gaarde i Bygden, rammende man saaledes Almuesmandens Vel.

Paa en Enkelt's fremsatte Tvivl om Næringsholdigheden ved Havesager ialmindelighed viste Dirigenten Uholdbarheden af en saadan Mening i vore Dage, da, om ikke andre Bevæiser havde for Næringsværdien af Grønsager, disses

enorme Forbrug i andre Lande maatte overbevise Enhver om deres store Nytte i Husholdningen.

Dirigenten fremhavde endelig Haveforeninger og aarlige Udstillinger af Haveprodukter som sikre Midler til at befordre Havevæsenets Fremgang. De af ham i Kristiania hver Høst forestalte Udstillinger var vel besøgte. Af Haveforeninger i det Mindre havde i wende dannet sig i Balders, og den ene af disse begyndte alt at bære Frugter.

Spørgsmaalet var nu udtomt. Forsamlingen — med Undtagelse af Nassgaard, der tilslut igjen udtalte sig for en af Selskabet og Kommunen lønnet Omgangsgartner som det Middel, der af samtlige nævnte maatte foretrækkes, — gav intet af de behandlede Fremgangsmaader til Havevæsenets Fremme sært Fortrin. Hvor en Forsamling, som her denne, ifølge sin Natur kun formaar at prætere en Udtalelse i Almindelighed, uden at være i Besiddelse af Magt til at afgjøre paa Stedet, hvad der af Udtalelserne bør foretrækkes og ved forenede Midler udføres, hvor med andre Ord en Forsamling kun har Lov til at tale, men ikke Magt til at handle — der er ogsaa al Energi borte. Anderledes forholder det sig med de engere Landforeninger, hvor de forebragte Sager først er Gjenstand for Debat og senere for endelig Antagelse eller Forkastelse. I disse møder man ikke alene paa Opfordring, men man møder i Mængde, fordi man paa Stedet har Udsigt til at faa sine Interesser op- og afgjorte. Hvert Medlem gaar her tilfreds bort; thi hvad enten hans Mening faldt eller antoges, saa kom den dog under endelig Døftelse og han har sin Del i det gjorte Dagværk. Landhusholdningsselskabets Sager kan med Undtagelse af Direktionvalg kun afgjøres af Direktionen, men ikke af Forsamlingerne. De engere Landforeninger mangler; og, hvad Hr. Amtmanden i Begyndelsen havde udtalt om disse Foreninger, optog

Foged Sauge, idet han tilslut opfordrede de Tilstedeværende til at interessere sig for Dypretelsen af Landforeninger. Først naar Ullensaker fik en ordentlig Landforening mente han der blev Anledning til gennem og med de større Selskabers Medvirken at rekvirere en Omgangsgartner.

Spørgsmaalet No. 1 om Kvægdriften kom ikke fore, da Liden allerede var rykket langt frem. En stor Del af de Tilstedeværende maatte ogsaa forlade Mødet om Eftermiddagen for at benytte Banetoget.

Amtmanden erklærede derpaa Mødet for hævet.

I Forbindelse med dette Møde stod en Udstilling af Agerdykningsredskaber af Bodsfaengslets Fabrik. Hr. Direktør Norum, der var tilstede ved Mødet, maa man være takkyldig for dette Arrangement. Blandt de udstillede Gjenstande befandt sig ogsaa Biseths nye Drillharv for Redmulding af Korn. Paa rigtig sin, vel bearbejdet Jord vil den gjøre sin Pligt, paa mindre velbearbejdet Jord er den ubrugelig.

Indlandet.

Christiania. Hr. Amtmand Birch-Meichenwald, Major Jørgens og Grosficer Thorvald Meyer ere af Regjeringen indstillede til at udnævnes som Bestyrere for de nye Jernbane-Anlæg.

— Lektor i Mineralogi, Kjerulf, der anstiller Undersøgelser for Afsættelsen af et geologisk Kart over Norge, og hvortil sidste Storting bevilgede 10,000 Spd. i Budgetterminen, har ifølge Mrgbl. befaret Glommensdalen fra Frederikstad, samt Vormen opover og har i Gidsvold og Næs opdaget betydelige Mergelleier, hvorom Grundeierne for en ikke ringe Del manglede Kundskab.

— Ved Bredved-Biadukten, nærved Grorud Station, fandt den 30te f. M. en Udglijning af Jordbanken Sted, hvilken Glijning senere er tiltaget paa Grund af Veitret. Man er nu ifærd med at oppæle Banken forat standse Udglijningen. Imidlertid er Gods-Transporten standst; men Person-Transporten foregaar med et Træn til Banken og med et andet fra denne, hvorved Passagererne, forat komme fra det ene til det andet Træn, maa passere over endel Brædder, hvormed Biadukten er bleven belagt.

Fra **Frederikshald** meddeles, at Smaalenene nok er „blandt de Fremste“ med Hensyn til en gunstig Høst. Der skal endog paa enkelte Steder mangle Num til Opbevaring af den rige Grode.

I **Sarpsborg** var atter Ildløs Ratten til den 25de f. M. hos en Enke i Slengsholsgaden; men den blev snart slukket. Ilden antages paafat, og en Arbejder, der var forlovet med Enken, er arresteret. Huset er asikureret for 560 Spd.; men skal neppe være saanget værd. Der var til den 28de f. M. dog endnu ikke frembragt juridisk Visshed for, hvem Brandstifteren var.

I **Moss** har man endelig arresteret den berygtede og farlige Forbryder Jonas Svensson, efterat han ogsaa i Moss havde gjort Indbrud, først paa Kjøbmand Sylvanders Landsted og dernæst i Badeshuset. Han sidder nu fængslet i Tonsberg.

Kongsberg. To Personer, som seilede med en Baad imellem det saakaldte Hængsle og Fosken, gik ud over denne og vinkom. Den Enke var Familliefader.

— Kommerce-Raad J. H. Lundh fra Kjøbenhavn, der ved Auktion købte Anne Sophie Grubers Distrikt, har ifølge Mrgbl. i Forening med et Par engelske Ingeniører i forrige Uge befaret dette Distrikt. Det skal nemlig være Hr. Lundhs Mening, at faa et Aktieselskab istandbragt i England for Grubedriften.

Fra **Samar** klages over utilstrækkelig Arbeidskraft til Indhestningen.

I **Arendal** havde en Mormonpræst i længere Tid søgt at libringe en af Byens Borgere sine Troessætninger, og troede at være kommen saa vidt, at Daaben var bestemt og skulde foregaa om Ustenen paa et affidseliggende Sted. Vedkommende, der var en Spogefugl, havde imidlertid underrettet flere herom, hvilke indfandt sig og forstyrrede Præsten i hans Bærk, idet de, efterat have bundet et Loug om Livet paa ham, dukkede ham ned i Vandet.

I **Bergen** har en Blotnagerdreng forøvet

uagtsomt Drab med et Gevær, som han ei troede ladet, og hvormed han stggede og affyrede paa en anden Blotmagerdreng, efter dennes Opfordring.

I **Sjertdal** i Thelemarken har en fndsvag Dreng, medens han og den Gaardmand (Thor Halsvorsen Gladland), hos hvem han var indsat, vare isærd med at slaa Stargræs paa en Myr, dræbt Gaardmanden med sin Psa, hvis Ddde gik ind paa den ene Side af Halsen, nedenfor Dret, og ud igjen paa den anden Side. Den Myrdeedes Kone, der ogsaa var tilstede, drog Psaen ud igjen; men Drengen begyndte imidlertid at slaa og true hende, uagtet hun sagde: „Kjære, lad mig faa stille med Thor,“ saaat hun maatte bortseerne sig efter Folk; men da hun med disse kom tilbage igjen, var Manden død og Drengen løben sin Vel. Efter et Døgn Forsløb fandt man ham sovende i en Lade. Thor Gladland var en trofskyldig og retskaffen Mand og i sin bedste Alder.

Fra **Molde** meldes, at der i Sildebisset er indtraadt en Standsning, og man antager, at Sildebiden har trukket sig til Dybet.

Fra **Trondhjem** lyder ogsaa Klagemaal over Mangel paa Arbeidere. I Dallstrøgene ved Trondhjem har Arbeidslønnen naaet en hidtil ukendt Høide; ja, den skal endog have været 2 Spd. og derover samt Kost ugentlig for en Arbeidsmand. Det skal have været lange siden Agrene i Dallstrøgene ydede en saa rig Høst som iaar. For at faae alle Arbeiderne om Agrene, har man maattet indstille med Fjeldsaaften.

Udlandet.

Sverige. Hs. L. H. Kronprindsen kom den 29de f. M. tilbage til Stockholm fra sin Reise.

Danmark. Forstander G. A. Lammers holdt nylig offentlig christelige Fordrag i Danmark.

Frankrig. Bladet Pays siger blandt Andet om Fredsslutningen med China: Som bekendt havde Hoffet i Peking siden den 7de Juni medgivet de to første Kommissærer den berømte Mandarin Ki-king (Keying), der er bekendt af sit Maadehold og sit venlige Forhold mod Europæerne. Tilstedeværelsen af denne fremragende Personlighed gav Underhandlingerne et levende Udtryk og førte til det opnaaede Resultat. De forenede Gesandter forlangte i Principet, at de 5 Havne skulde aabnes og være frie, saa at alle Magter kunne drive Handel paa dem, og at desuden nogle andre Havne til visse Tider skulle aabnes for den gjensidige Tuffhandel m. m., naar de store Aarsmarkeder afholdes sammesteds; de forlangte desuden Ret for alle Nationer til at holde bestandige Konsuler for at forsvare deres Landsmænds Interesser. Disse Fordringer ere blevne gunstigt og ærligt antagne. De have en særdeles Interesse. For Fremtiden ville de Fremmede kunne bo og drive deres Handel i bemeldte Havne, under deres Konsuls Beskyttelse og underkastende sig Landets Love. Det er desuden bleven afgjort, at den christelige Religion maa frit udøves i hele det himmelske Rige. Denne vigtige Tilbedelse sætter paa ny de skønne, frelsende Edikter i Kraft, hvilke den oplyste

Keiser Kang-Hi udstødte i 1741 og som bidroge saa meget til Chinas Storhed og Blomstring. Fremtidig ville ogsaa, hvis det fornødiges, diplomatiske Agenter kunne sendes til Peking.

— Den chineeske Keiser skal vende en Gesandt til Europa, efter sigende den mod Europæerne saa velvilligt stemte Mandarin Ki-king. — Tillige skulle de Krigs-Umkostninger, som China skal betale Bestaaelserne, være bestemt til 30 Millioner Franks.

Rusland. Journal de St. Petersburg meddeler følgende om Freds-Afflutningen med China: „Den 7de (14de Aug. ny Stil) indtraf i St. Petersburg, og begav sig derefter til Keiserens Opholdssted Peterhof, Oberst-Loitnant Martynow, der som Courier var affendt fra Grev Putiatin, og har i 50 Dage iværksat Reisen fra Tien-Tsin igennem den nordlige Del af China, Mongoliet og hele Sibirien. Han bringer Efterretningen om at de krigerske Operationer af Frankrigs og Englands forenede Stridskræfter ere indstillede, og at en Fredstraktat er affluttet med China. Rusland har i Juni undertegnet en Traktat med denne Magt; derefter fulgte en Traktat med Nordamerika. Frankrig og England have nogle Dage senere undertegnet sine Traktater. Det chineeske Rige staar nu aabent for Europa, dets Handel, dets Civilisation, den frie Udøvelse af den christelige Religion o. s. v. Traktaten, som allerede i Forveien var bleven affluttet og undertegnet i Mai i Nihun, har allerede bestemt vore Grændser med China, idet den stikrede Rusland Besiddelsen af den vestre Strandbred af Floden Amur.

Christiania Kornpriser.

Indenlandst

Hvede, 3 $\frac{1}{2}$ à 5 $\frac{1}{2}$ Spd. intet solgt.
Rug, 15 $\frac{1}{2}$ à 16 $\frac{1}{2}$.
Byg, 14 $\frac{1}{2}$ à 15 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.

Udenlandst

Rug østersøist 19 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ à 4 Spd.
Rug dansk 18 $\frac{1}{2}$ à 18 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
Byg 2radigt 16 $\frac{1}{2}$ à 16 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.
Erter 4 à 5 $\frac{1}{2}$ Spd.
Hvede 5 $\frac{1}{2}$ Spd. à 5 Spd. 3 $\frac{1}{2}$.

Christiania Fiskepriser.

Sild, Rømbd. 4 $\frac{1}{2}$ à 5 Spd. pr. Td.	Nye Varer: 6 Spd.
Sild, stor Rtd. 3 $\frac{1}{2}$ à 4 Spd. pr. Td.	
Sild, smaa do. 3 Spd. à 16 $\frac{1}{2}$ pr. Td.	4 $\frac{1}{2}$ — 3 $\frac{1}{2}$ —
Sild, stor Christ. 13 à 14 $\frac{1}{2}$ pr. Td.	
Sild, smaa do. 10 à 11 $\frac{1}{2}$ pr. Td.	
Storfet 6 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.	
Middelfet 4 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$ à 1 Spd. pr. Bog.	
Smaafet 4 $\frac{1}{2}$ pr. Bog.	
Rødbfær 6 $\frac{1}{2}$ 12 $\frac{1}{2}$.	

Udgiverens Adresse:

J. Schryder. Bøll i Bærum.

Følgeblad til Skilling-Magazinet.

Christiania.

Trykt og forlagt af **W. C. Fabritius.**